

**Стратегия
на Фонд “Защитени територии”
България**

Вариант: 15 декември, 2003

СЪДЪРЖАНИЕ

Предисловие	1
Признателност за полезен принос	2
Резюме	3
Въведение	4
Мисия и задачи	6
Институционална и правна рамка	7
Дейности	9
Клиенти	
Безвъзмездно финансиране	
Административни разходи	
Счетоводство и одитиране	
Мониторинг и оценка	
Информационна политика	
Набиране на средства	
Доверително управление на средства	
Приложение А: Логическа рамка	20
Приложение Б: Молба за безвъзмездно финансиране	23

I. ПРЕДИСЛОВИЕ

Усилията за създаването и укрепването на системата от защитени територии са ясно свидетелство за политиката на българското правителство по отношение на опазване на биологичното разнообразие. Тази политика намира израз в последователността, с която се влагат държавни средства за управлението на защитените територии.

Потребностите от финансиране на дейностите нарастват с всяка изминала година, както нарастват и възможностите за създаване на устойчив поминък на хората, живеещи в близост до защитените територии. Така че финансирането на дейности в защитените територии, практически води до социално-икономическо развитие в местните общности. Опазването на природата не поставя ограничения, а напротив – предоставя възможност за икономически растеж.

Създаването на механизъм за устойчиво финансиране на дейностите по управление на защитените територии, което да допълва усилията на държавата, е от жизнена необходимост за бъдещето на природозащитата в страната.

Фонд “Защитени територии” се създава в рамките на съществуващия Национален Доверителен ЕкоФонд, за да отговори именно на тази потребност. Той се създава като неизчерпващ се фонд, като основният му капитал ще се инвестира, а финансирането на проекти ще се извършва главно от доходността на тези инвестиции.

Националният Доверителен ЕкоФонд е институция, която вече има своя история и авторитет както в страната, така и сред чуждестранните финансиращи институции. Той има капацитет и готовност да създаде и управлява новия Фонд “Защитени територии”, който ще осигури дългосрочно финансиране на управлението на защитените територии като допълнение към държавното финансиране.

Националният Доверителен ЕкоФонд разработи Стратегията на Фонд “Защитени територии” за период от пет години, като приложи подход на участие на всички заинтересовани страни – държавните институции като създатели на политиката, финансиращите институции като потенциални донори на фонда, както и потенциалните му клиенти. Успешното прилагане на Стратегията ще зависи от всички тях и затова тяхното участие при вземането на решения е необходимо на всички етапи.

Наред с това, Правителството на Република България в лицето на Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и горите и Министерството на финансите трябва да продължи да носи своята политическа отговорност за успешността на Фонд “Защитени територии”. Като негов инициатор, държавата винаги ще бъде гарант пред чуждестранните донори и пред българските и чуждестранни корпоративни спонсори на Фонда.

Настоящата Стратегия е първата петгодишна Стратегия на Фонд “Защитени територии” и остава един отворен и “жив” документ. Той представлява само рамката за конкретните действия, които ще бъдат предприети за целия период на установяване и институционализиране на Фонда.

Д-р Валентин Босевски

Председател на Управителния съвет на НДЕФ

II. ПРИЗНАТЕЛНОСТ ЗА ПОЛЕЗЕН ПРИНОС

Стратегията на Фонд “Защитени територии” е разработена съвместно от Националния Доверителен ЕкоФонд (НДЕФ), Американската агенция за международно развитие (ААМР) чрез Проекта за Опазване на биологичното разнообразие и икономически растеж (ОБРИР), Световна банка и Глобалния екологичен фонд. Този стратегически документ стана факт благодарение на активното участие на заинтересованите страни - правителството на България, международните донори и българския неправителствен сектор.

РЕЗЮМЕ

България предоставя изключителна възможност за опазване на биологичното разнообразие в Европа. Разположена в пресечната точка на три основни екологични региона, профилът на нейното биологично разнообразие включва не само широк спектър видове, но и необикновено високо ниво на ендемични и застрашени видове. Степента на запазените природни екосистеми в България няма аналог в Европа.

Правителството на България се стреми да осигури дългосрочно опазване на биологичното разнообразие чрез Фонд “Защитени територии” (ФЗТ). За разработване на стратегията на ФЗТ през май и юли 2003 бяха проведени семинари с широко представителство на заинтересованите страни. Синтезираната представа за фонда, оформена чрез обратна връзка с министерствата, парковите дирекции, НПО и донорите го определя като *независим устойчив финансов механизъм, който по прозрачен и ефективен начин работи в сътрудничество с правителството и другите заинтересовани страни за по-доброто управление на защитените територии в България*. Заявената мисия на ФЗТ е:

Да подпомага опазването на ландшафта, естествените местообитания и биологичното разнообразие в защитените територии на България, в съответствие с Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие чрез устойчиво финансиране, допълващо регулярните¹ разходи на правителството и съфинансирането от донорски проекти за защитените територии.

Фондът ще работи в рамките на съществуващия Национален доверителен екофонд и ще бъде насочен към опазване на биологичното разнообразие, за инфраструктура, за разработване на планове за управление, за устойчиво икономическо използване на защитените територии, за информация и обучение и за институционално укрепване. Настоящият документ определя правната, институционална и оперативна рамка на фонда.

Правителството на България има сериозен принос за този фонд и за националните защитени територии. То ще осигури насрещно финансиране на международни безвъзмездни средства за фонда, в размер до 12,5 млн. лева. Освен това, ще продължи да осигурява годишен бюджет за системата от защитени територии в размер на 1,5 млн. лева за 2003 година, с увеличение от 20% годишно за следващите четири години.

¹ Регулярните разходи на правителството включват заплатите, разходите за текуща поддръжка на съществуващото оборудване и инфраструктура, необходимия за Natura 2000 мониторинг. Средствата от Фонда, в допълнение към тези основни разходи, ще допринесат за по-високото качество на опазване на биологичното разнообразие в България.

IV. ВЪВЕДЕНИЕ

Защитените територии в България представляват 5% от територията на страната. Те включват следните категории: 90 резервата; 3 национални парка (Рила, Пирин и Централен Балкан); 457 природни забележителности; 10 природни парка и 175 защитени местности. Тези защитени територии приютяват около 4 000 вида безгръбначни, една четвърт от които представляват консервационен приоритет от глобален мащаб и 300 вида гръбначни, две трети от които са защитени по силата и на българското и на международното право. Тук живеят и някои от най-значимите популации едри бозайници в Европа: благороден елен, вълк, кафява мечка и Балканска дива коза.

Биологичното разнообразие на България е неразделно свързано с хилядолетно традиционно и устойчиво използване. В ежедневието живот и сега се използват множество растителни видове. Днес България е един от най-големите износители на диви лечебни растения в Европа. В защитените територии на България измежду общо 2000 природно срещани вида, могат да бъдат открити осемнадесет вида ядивни гъби с търговска стойност. Множество селски общини се издържат от събирането на подобни не-дървесни ресурси в българските защитени територии. Само от събирането на боровинки в трите национални парка на България се получават около 1,5 млн. лева – пряка икономическа полза за най-нуждаещите се граждани на България.

Съобразно ангажиментите си по Международната конвенция за биологичното разнообразие, след *Закона за опазване на околната среда* от 1992 година, през 1994 година България прие първата *Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие*. *Закона за защитените територии* от 1998 година изгради правната рамка за обявяване и управление на защитените територии като основен природозащитен инструмент на българското правителство. *Законът за опазване на биологичното разнообразие от 2000 година* предвижда изграждането на национална екологична мрежа в изпълнение на NATURA 2000. Той определя задълженията на държавата, общините и отделните граждани по опазването на разнообразието на растителни и животински видове във и извън границите на системата от защитени територии. Към него през 2000 година е разработен и Национален план за действие по опазване на биологичното разнообразие.

Идеята за Фонд “Защитени територии” се роди в резултат от дейностите по проекта ОБРИР на ААМР. Тези дейности бяха насочени към дългосрочната финансова устойчивост на системата от защитени територии в България и доведоха до създаването на първия в България (и Източна Европа) доверителен фонд за опазване на биологичното разнообразие в рамките на националната система от защитени територии.

Страни като България приютяват богато биологично разнообразие с глобално значение, т.е. – ползите от запазването на естествените местообитания и здрави популации на видовете преминават отвъд границите на страната. Поради тази причина, международните донори биха търсили отговорни, ефективни и ефикасни финансови механизми, каквито са доверителните фондове, за насочване на безвъзмездни средства за покриване на разходите за консервационен мениджмънт на световно ниво в страни, които при настоящите икономически обстоятелства не могат да си го позволят. Доверителен фонд за защитените територии в България разкрива възможности за международна помощ от този тип.

Създаването на инструмент за частно и корпоративно финансово подпомагане на управлението на защитените територии е друг аргумент в полза на доверителния фонд. Частни лица, лично заинтересовани от опазване на природата могат да направят своя принос във фонда, както и представители на бизнеса, които: а) търсят по-добри предприемачески инициативи, свързани със защитените територии, например туризъм; б) желаят да подобрят търговското си име чрез обществената оценка за приноса им; и в) разглеждат дарителството за системата от защитени територии като компонент от Корпоративната си Стратегия за социална отговорност. След създаването на доверителен фонд могат да се появят финансови източници, които са били или неизвестни или невъзможни поради липсата на не-правителствена институция за администриране на тези средства.

С водещата инициатива на Националния доверителен екофонд, Проекта ОБРИР на ААМР и Световна банка /Глобалния екологичен фонд/ през май и юли 2003 година се проведе семинари с широко представителство на заинтересованите страни за разработване на стратегия на първия доверителен фонд за защитените територии в България. В Таблица 1 е отразено участието в процеса на планиране на стратегията. Групата формулира дефиницията и мисията на фонда, разработи логическата му рамка и предложи насоки за дейността му. Настоящият документ представлява обобщен резултат от съвместния работен процес.

ТАБЛИЦА 1: ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ – УЧАСТИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ	
Заинтересовани страни	Институции
Правителство	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Министерство на околната среда и водите ▪ Министерство на земеделието и горите ▪ Министерство на икономиката ▪ Министерство на финансите ▪ Регионални инспекции по околна среда
Международни донорски организации	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Американска агенция за международно развитие ▪ Световна банка ▪ Програма за развитие на ООН ▪ Европейски съюз ▪ Правителство на Швейцария ▪ Правителство на Дания
Потенциални ползватели	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Дирекции на защитени територии ▪ НПО за опазване на биологичното разнообразие ▪ Асоциации/частни фирми в екотуризма

V. МИСИЯ И ЗАДАЧИ

Фонд “Защитени територии” се определя като *независим устойчив финансов механизъм, който по прозрачен и ефективен начин работи в сътрудничество с правителството и другите заинтересовани страни за по-добро управление на защитените територии в България*. Заявената мисия на ФЗТ е:

Да подпомага опазването на ландшафта, естествените местообитания и биологичното разнообразие в защитените територии на България, в съответствие с *Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие* чрез устойчиво финансиране, допълващо нормалните разходи на правителството и съфинансирането от донорски проекти за защитените територии.

Фондът ще подпомага и допълва текущите разходи на правителството за защитените територии в следните направления:

- Опазване на биологичното разнообразие;
- Инфраструктура в защитените територии;
- Разработване на планове за управление;
- Устойчиво икономическо използване на защитените територии и;
- Информация и обучение.

Логическата рамка (Приложение А) изброява конкретните задачи, показателите за изпълнение и средствата за проверка по всяко от направленията.

VI. ИНСТИТУЦИОНАЛНА И ПРАВНА РАМКА

Институционална рамка

Фонд “Защитени територии” ще бъде интегриран в Националния Доверителен Екофонд - независима извън-правителствена институция, създадена със закон, за управление на средства за екологичен мениджмънт. Българското правителство (БП) първоначално създава НДЕФ за управление на средства от суаповата сделка “Дълг срещу околна среда” с Правителството на Швейцария. НДЕФ представлява уникална възможност за използване на работещ доверителен фонд със седемгодишен опит и доказани качества на независимост, отчетност и прозрачност, удовлетворяващи досегашните донори и ползватели, в това число Правителството на Швейцария и Световна банка.

ФЗТ ще работи с Министерството на околната среда и водите, Министерството на земеделието и горите и Министерството на финансите в изпълнение на своята мисия за подобряване управлението на защитените територии в България. Освен това, в своята дейност ФЗТ ще си сътрудничи с Българската академия на науките и академичната общност, НПО и частния сектор. Дейността на ФЗТ се определя от: Наредбата за устройството и дейността и Устава на НДЕФ; Управителния съвет, с представителство на заинтересованите страни и Консултативния съвет на донорите. Оттук следва и независимостта му от правителството или която и да е конкретна заинтересована страна.

Заинтересовани от ФЗТ страни са Министерството на земеделието и горите, Министерството на околната среда и водите Министерството на финансите, дирекциите на националните и природните паркове, регионалните инспекции на МОСВ, общините, екологичните и други НПО, работещи в районите на защитените територии, частният бизнес и бизнес асоциациите с инициативи в защитените територии, академичните среди и донорите на ФЗТ.

Правен контекст

Широката правна рамка на ФЗТ се формира от актове, уреждащи управлението на околната среда и опазването на биологичното разнообразие в България, както следва:

- Закон за опазване на околната среда (1995, 2002)
- Закон за защитените територии (1998)
- Закон за опазване на биологичното разнообразие (2002)
- Международната конвенция за биологичното разнообразие (1995)

Тези актове се допълват от националните стратегии и планове за действие за опазване на биологичното разнообразие:

- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
- Национален план за действие по опазване на биологичното разнообразие

Правителството на България създава Националния доверителен екофонд със закон през 1995 г. Това законодателство ще бъде определящо за дейността на ФЗТ, тъй като ФЗТ ще работи в рамките на НДЕФ. То се ревизира, с оглед включването на ФЗТ и отразяването на конкретните изисквания на донорите. Съществуват четири основни правни механизма:

- Закон за опазване на околната среда (2002), членове 66, 67, 68;
- Наредба за устройството и дейността на Националния доверителен екофонд;
- Устав за устройството и дейността на Националния доверителен екофонд;
- Споразумение между Правителството на Република България и Правителството на Конфедерация Швейцария за суапова сделка "Дълг срещу околна среда".

Четвъртият посочен по-горе правен механизъм е международно споразумение и предхожда българския законодателен процес. Споразумението осигурява независимостта на доверителния фонд от правителството. Този механизъм преустановява действието си с изчерпването на средствата от суаповата сделка "Дълг срещу околна среда" с Швейцария. Необходимо е той да бъде заместен от подобно международно споразумение с други международни донори като Глобалния екологичен фонд, които прилагат строги изисквания за независимост към фондовете.

Управленска структура

Фондът има три органа: Управителен съвет, Консултативен съвет и Изпълнително бюро. Управителният съвет се състои от седем члена:

- зам. министър на околната среда и водите,
- зам. министър на земеделието и горите
- зам. министър на финансите,
- един представител на екологичните НПО,
- един не-правителствен представител на общините,
- един представител на Българската академия на науките и
- Председател на Управителния съвет, без принадлежност към заинтересованите страни.

Към Председателя на Управителния съвет има изискване за независимост по отношение на каквито и да са функции в правителството и партийна принадлежност. Председателят трябва да има техническа специализация и опит в екологичния и консервационен мениджмънт. Макар Председателя да се определя от Министерския съвет на Република България, той трябва преди това да бъде одобрен от донорите на фонда (чрез Консултативния съвет, виж по-долу).

Заместник министрите се определят от техните министерства. Съответният Министър определя и постоянен алтернативен представител на министерството с право на глас в Управителния съвет за случаите, когато зам. министрите не могат да вземат участие в работата на Управителния съвет. Представителят на Българска академия на науките се определя от Академичния съвет. Екологичните НПО отговарят за определянето на общ представител. Ако не успеят да постигнат съгласие за общ представител, то той ще бъде избран вместо тях от Управителния съвет измежду номинираните кандидати. Представителят на общините в България се определя от Националното сдружение на общините.

Консултативният съвет се състои от донорите на фонда. Консултативният съвет има право: да прави препоръки към Управителния съвет по всички въпроси, свързани с управлението на фонда; да одобрява кандидатурите за Председател на Управителния съвет; и да налага вето върху финансирането на проекти.

Изпълнителното бюро осъществява дейността на НДЕФ. То включва Изпълнителен директор, както и финансов, технически и административен персонал. Кадровият състав в момента се състои от: 1) директор, 2) финансов експерт, 3) счетоводител, 4) технически служител, 5) експерт еколог, 6) офис мениджър, шофьор, 7) помощен

персонал. Пълен преглед на необходимите кадрови ресурси за дейността на ФЗТ ще бъде направен през януари 2004 от Проект ОБРИР II на ААМР, но съществени промени не се очакват.

VII. ДЕЙНОСТ

Определените насоки за дейността са продукт на:

- Правните параметри за дейността на НДЕФ, заложи в Наредбата и неговия Устав;
- Изискванията на донорите;
- Предложенията от страна на заинтересованите страни, направени при разработването на стратегията на ФЗТ.

Допълнителни конкретни насоки ще се формулират през 2004. Те ще бъдат включени в съвременен вариант на настоящия документ и ще бъдат отразявани в периодичните издания и информации на ФЗТ.

Клиенти

Потенциалните клиенти (ползватели) на ФЗТ включват: дирекциите на Националните паркове, дирекциите на Природните паркове, Регионалните инспекции на МОСВ, общините, екологични, туристически и други НПО, работещи в районите на защитените територии, частния бизнес и бизнес асоциациите с инициативи в защитените територии и академичните институти.

Безвъзмездно финансиране

Преглед

Главно условие за всяко безвъзмездно финансиране е съответствието с тематиката и задачите на ФЗТ, определени в Логическата рамка (Приложение А). Всички проекти, отговарящи на това основно изискване ще подлежат на оценка на неговите практически, технически и научни качества.

Прозрачността ще бъде с особен акцент в процеса на преглед и подбор. ФЗТ ще прилага следните мерки:

- ФЗТ ще прилага критериите за оценка на проекти, заложи в този документ;
- Предложенията за безвъзмездно финансиране ще се разглеждат от екипа на ФЗТ и при необходимост, от външни експерти, за определяне на техните качества по отношение на критериите за оценка;
- За всяко предложение за безвъзмездно финансиране ще се изготвя становище за точковата оценка, с мотивация на основанието за одобряване или отхвърляне на предложението.
- Всяко одобрено предложение за безвъзмездно финансиране ще се публикува, придружено от резюме на оценката.
- Предложения, внесени от заявители, различни от дирекциите на парковете, включващи дейности в рамките на защитените територии с възможно пряко въздействие върху тях, следва да са придружени от писмено съгласие на съответната паркова дирекция.

Условия

Всеки проект трябва:

1. Да е в съответствие с логическата рамка на ФЗТ (приоритетни области/насоки), с ясно определени проблеми и начините за разрешаването им;
2. Да има ясна *позитивна* екологична полза, посочена в екологична оценка и, ако се изисква по Закона за опазване на околната среда, в официална оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС);
3. Да допълва *обичайните* държавни разходи в защитените територии (*обичайните* държавни разходи включват възнаграждения, текущи разходи за поддръжка на съществуващо оборудване и инфраструктура и необходимият за Natura 2000 мониторинг на биологичното разнообразие);
4. Да е с измерими резултати, гарантиращи съответствие с индикаторите, заложиени в логическата рамка;
5. Да е в съответствие с международното и българското законодателство, в т.ч.:
 - Закон за защитените територии
 - Закон за опазване на биологичното разнообразие
 - Закон за опазване на околната среда
 - Международна конвенция за биологичното разнообразие
 - Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
 - Национален план за действие по опазване на биологичното разнообразие
6. Да съдържа проектна документация в съответствие с оповестените от НДФ изисквания, с посочени съвременни технически решения и цени;
7. Да удостоверява организационната и финансова способност за експлоатация на обекта след завършването му и да гарантира постигането на желаните екологични ефекти за цялата продължителност на проекта;
8. По възможност да декларира наличие на съфинансиране (проекти по съфинансиращи схеми са за предпочитане).

Кандидатстване

Предложенията за проекти и документите за кандидатстване се представят по оповестените от НДФ/ФЗТ процедури и в съответствие с Формуляра за кандидатстване (Приложение Б). Документите за кандидатстване съдържат:

1. Информация за кандидата;
2. Наименование на проекта и описание на обекта;
3. Цел(и) на проекта;
4. Описание на проекта;
5. Методология;
6. График за изпълнение;
7. Квалификация и опит на основния персонал;
8. Финансов план и бюджет на проекта;
9. Съфинансиране;
10. Оценка за устойчивост на проекта;
11. Оценка за значимостта на проекта;
12. Други проекти в района на изпълнявания проект;
13. Списък на партньорите по проекта;
14. Допълнителни документи;

15. Оценка на проекта (в т.ч. План за мониторинг и оценка); и,
16. Въпросник за екологична оценка и/или Оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС).

Оценка на документите за кандидатстване

Подборът на проекти ще става по шест критерия.

1. Съответствие
 - Създава ли проекта условия за явно позитивно екологично въздействие?
 - Доколко предложението съответства на логическата рамка на ФЗТ?
 - Ясно ли са определени целите на проекта?
 - До каква степен очакваните резултати решават описания проблем (и)?
2. Методология
 - Доколко ясна е общата структура на проекта?
 - Доколко ясен и изпълним е планът за действие?
 - Каква е степента на съдържащите се в предложението обективни и измерими индикатори за резултатите от проекта?
3. Устойчивост
 - Доколко устойчиви са резултатите от предложението проект?
 - а) финансови
 - б) институционални
4. Бюджет и икономическа ефективност
 - Доколко ясен и подробен е бюджета?
 - Доколко необходими са предложените за изпълнението на проекта разходи и реалистична ли е разбивката на бюджета?
5. Управленски капацитет и опит
 - Доколко задоволителен е текущия управленски капацитет на кандидата (в т.ч. персонал, оборудване и способност за управление бюджета на проекта)?

С приоритет ще се ползват проекти, които:

- Съответстват на плановете за управление на защитената територия (когато има план за управление);
- Решават проблеми, представляващи заплаха за защитените територии;
- Показват пряка връзка между дейностите и търсените за защитената територия резултати;
- Могат да се използват като пилотни проекти с възможност за приложение в по-широк мащаб или да се използват повторно във или около други защитени територии;
- Осигуряват свързване за оформяне на екологични коридори, социални връзки, обмен на опит между институциите за управление на защитените територии или местните общини.

Процес на подбор

Преглед от Комисията за оценка на проекти при Изпълнителното бюро

Комисията за оценка на проекти (КОП) при Изпълнителното бюро оценява проектите за съответствие с установените критерии и условия. Комисията се назначава от Директора на изпълнителното бюро и включва членове от финансово-икономическата

и техническата служби на фонда, както и при необходимост, квалифицирани външни експерти, привлечени за оценка на проекта. Решенията на Комисията за оценка на проекти се отразяват в протокол, който се подписва от директора на Изпълнителното бюро.

Техническа експертна комисия на ФЗТ (ТЕКФЗТ)

ТЕКФЗТ изготвя експертно становище за пригодността на проекта.

Одобрение от Консултативния съвет

Консултативният съвет одобрява или отхвърля предложените проекти. Решенията на КС за отхвърляне са окончателни, освен ако не е договорено друго със съответния Източник на финансиране, чиито средства са отпуснати целево за разглеждания проект. Консултативния съвет може да одобрява за последващо разглеждане от Управителния съвет проекти, които са отхвърлени от Изпълнителното бюро. Решенията на Консултативния съвет са писмени и включват аргументация.

Одобрение от Управителния съвет

Окончателно решение за одобрение или отхвърляне се взема от Управителния съвет на базата на протокола на Изпълнителното бюро и решенията на Консултативния съвет, освен ако в споразумението със съответния Източник на финансиране не е предвидено друго.

Административни разходи на ФЗТ

Според общо правило за доверителни фондове, подпомагани от Глобалния екологичен фонд (GEF), разходите за управление на безвъзмездно финансиране не трябва да превишават 25 процента от годишния бюджет на ФЗТ. В следващите таблици са показани подробно разбивките на административните разходи на ФЗТ.

ГОДИШНИ АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗХОДИ НА НДЕФ И ДЯЛ НА ФЗТ		
	Общ бюджет на НДЕФ	Дял на разходите за ФЗТ
Администриране на ФЗТ		
Заплати и добавки (щатен персонал)	\$67,000	\$22,000
Институционално укрепване	\$6,000	\$5,000
Техническа помощ по проекти	\$20,000	\$12,000
Разходи за офис, поддръжка на МПС	\$30,000	\$10,000
Одит	\$18,000	\$6,000
Основни материални активи	Виж Таблицата долу	Виж Таблицата долу
Общо	\$141,000	\$55,000

План за материални активи на НДФ		
Позиция	Общо за НДФ	Дял на разходите за ФЗТ
Година 1		
Компютри и офис оборудване		
Копирна машина (1)	\$4,000	\$1,333
МПС		
4x4 Джип	\$20,000	\$20,000
Година 2		
Компютри и офис оборудване		
Сървър (1)	\$ 1,500	\$500
Работни станции (7)	\$14,000	\$4,667
Принтери (3)	\$ 3,000	\$1,000
Година 3		
Не се предвижда		
Година 4		
Не се предвижда		

Счетоводство и одит на ФЗТ

ФЗТ ще бъде обект на периодичен независим одит в съответствие с националните счетоводни стандарти, както и на донорски одити по международните счетоводни стандарти. Финансовият одиторски доклад за ФЗТ ще се публикува в Годишен доклад на фонда.

Мониторинг и оценка на ФЗТ

Основа за мониторинг и оценка на ФЗТ са показателите за изпълнение, посочени в Логическата рамка. Информация от мониторинга на тези показатели ще се публикува периодично в Доклад за мониторинг и оценка. Подробен план за мониторинг и оценка е в процес на разработване.

Информационна политика

Планът за информационната политика има две задачи, да гарантира прозрачност и отчетност пред обществеността и донорите и да подпомага дейностите по набиране на средства. ФЗТ изпълнява тези задачи посредством два основни документа – Годишен доклад и Доклад за мониторинг и оценка, както и чрез постоянни механизми, като страницата на ФЗТ в Интернет и Клуба на “Зелените журналисти”.

Отчетност и прозрачност

От ФЗТ се очаква отчетност на всички придобити и изразходвани средства, предоставяне на пълна картина за дейността и демонстрация на справедливост и обективност при подбора на ползвателите. Тази информация ще бъде изготвяна за донорите и обществеността, за да гарантира че всички финансови и технически дейности на ФЗТ се осъществяват открито, обективно и честно.

Има изискване за три основни форми на отчетност на ФЗТ, като всяка от тях ще се предоставя на донорите и обществеността чрез страницата на ФЗТ в Интернет и, при поискване, в печатна форма.

- *Годишен отчет*: Включва финансов одиторски доклад и резюме на дейностите през годината, в това число оценката за изпълнение, изготвена по показателите, посочени в Логическата рамка (Приложение А).
- *Доклад за мониторинг и оценка*: Изготвен в сътрудничество с Парковите дирекции и съдържащ информация за консервационния статус на системата от защитени територии, в това число оценка за изпълнението, съобразно с показателите в Логическата рамка (Приложение А).
- *Информация за безвъзмездно финансиране*: ФЗТ ще публикува насоки за отпускане на безвъзмездно финансиране, включващи срокове, критерии за оценка на предложенията за проекти и документи за кандидатстване. Одобрените за безвъзмездно финансиране предложения ще се оповестяват с получената оценка, за да информират обществеността за предоставеното безвъзмездно финансиране и обосновка за неговия подбор.

Набиране на средства

За дейностите по набиране на средства ще бъдат необходими помощни информационни материали за ФЗТ и системата от защитени територии в България, както и медийни кампании за набиране на корпоративни партньори.

- *Информационни материали:* Докладът за мониторинг и оценка може да служи като основа при изготвянето на информационни материали за биологичното разнообразие в България и за ефективността и потребностите на системата от защитени територии. Тази информация ще бъде важна за запознаването на потенциалните донори със значимостта на българското биологично разнообразие и необходимостта от помощ за неговото опазване.
- *Медийни кампании:* Кампаниите с корпоративни партньори в медиите ще са в основата на усилията за набиране на средства от вътрешни източници, както и за изграждане на образа на фонда. Отразяването на *събития* и *дарителски подписки* налага НДЕФ да поддържа активни контакти с различни по вид медии. Клубът “Зелени журналисти” ще играе ролята на надеждна банка репортери, заинтересовани от постиженията на ФЗТ и способни да предоставят на обществената аудитория аналитични и задълбочени репортажи.

Изпълнение

Информационната политика трябва да бъде една от основните дейности на ФЗТ, с подходящ за това бюджет и участие във всички мероприятия. Изпълнението на тази политика започва от вътрешната политика на подчертан професионализъм, прозрачност, обмен на информация и своевременност. Трябва да се установят и спазват целенасочено правила за предоставяне на отговор на въпроси от заинтересованите страни, за вътрешен обмен на информация, за връзки с медиите и за международни връзки. Един или повече служители на НДЕФ трябва да се определят като говорител(и) на ФЗТ и ако е необходимо, да бъдат обучени в областта на комуникациите. Изграждането на образа на ФЗТ и подготовката на материали и информации за пресата изисква ползването на външна помощ от професионалисти.

Изпълнението на стратегията по комуникациите включва три компонента:

- Създаване на идентичността на ФЗТ
 - Послание за мисията му
 - Лого
- Представяне на ФЗТ пред обществеността
 - Интернет страница с информационни материали за обществеността
 - Връзки с медиите, информации за пресата
 - Спонсорирани мероприятия за набиране на средства
 - Годишен отчет
 - Годишен доклад за мониторинг и оценка
- Системно измерване на ефективността от дейностите по информационната политика чрез
 - броя и разнообразието на постъпилите предложения за безвъзмездно финансиране
 - публикации/отразяване в медиите
 - набраните средства

Набиране на средства

ФЗТ има за цел да набере средства в размер на US\$ 12 млн. Има заявена готовност от страна на Правителството на България за насрещно финансиране на външния принос до 12,5 млн. лева. Потенциалните външни донори са Глобалния екологичен фонд(GEF), двустранни донори, частни фондации и корпорации. В момента фонда очаква да получи US\$ 2 млн. от GEF, насрещна на тази сума от Правителството на България и US\$ 200 хил. От Правителството на Швейцария. За постигане на планираната сума от US\$ 12 млн. ще е необходимо допълнително набиране на средства.

Международно финансиране

Набирането на средства за ФЗТ е насочено към три основни категории: международни агенции за развитие; агенции за развитие на двустранна основа и фондации. Всяка от категориите дава възможност за дългосрочно финансиране, но изисква непрекъснати усилия за получаване на безвъзмездни средства.

Международни агенции за развитие

В тази категория основните източници за финансиране са GEF и Европейския съюз. В бъдеще GEF може да увеличи приноса си, но в периода на междинните и окончателни прегледи за отпускането на първия грант от GEF, НДЕФ трябва да ангажира Световна банка. Финансиране на ФЗТ от ЕС може да се получи под формата на безвъзмездни пред-присъединителни средства. Осигуряването на насрещно финансиране от Правителството на България е съществен фактор за получаване на средства от GEF и ЕС.

Агенции за развитие на двустранна основа

НДЕФ получи щедра подкрепа от правителствата на Швейцария и Съединените щати. НДЕФ следва да продължи да поддържа тези връзки и да търси други двустранни агенции, с програми за опазване на биологичното разнообразие. Със своята история на силни връзки с донорите, ефективност и прозрачност, ФЗТ е идеалният фокус за двустранно финансиране.

Фондации

Един предварителен преглед, проведен от ОБРИР в САЩ и Европа през 2002 година, на частните фондации, финансиращи опазването на биологичното разнообразие показва, че за много от тях България не е приоритетен регион (виж записката на ОБРИР със списъка на фондацииите). Това се дължи на два фактора: а) в България все още няма традиции във филантропията; б) даденостите на биологичното разнообразие на България не са добре познати. НДЕФ трябва да се съсредоточи към предоставянето на информация за фондации и международни природозащитни организации с интереси в Европа, за да стимулира интереса на фондацииите за в бъдеще.

Финансиране от национални източници

Подкрепа от правителството

Правителството на България ще финансира насрещно външните дарения за ФЗТ в размер до BGL 12.5 млн. Съотношението на това насрещно финансиране трябва да бъде 1:1, за да отговаря на изискванията за безвъзмездно финансиране от GEF и други донори.

Корпоративни партньори

Партньорството между ФЗТ и бизнес корпорациите, работещи в България създава възможност за набиране на доверителни средства за ФЗТР и за популяризиране на системата от защитени територии. Сътрудничеството с промишлени организации, като Съвета за икономическо сътрудничество при Министерство на икономиката, AmCham, и ВІВА могат да улеснят това партньорство.

- *Публичност:* Отразяването на събития, спонсирани от корпоративните партньори може да достигне до милиони българи чрез телевизията, радиото и печатните медии.
- *Реклама:* Представянето на продукти като външно оборудване и консумативи по време на събития, предоставя отлични условия за реклама.
- *Корпоративен имидж:* Сдружаването около обща кауза, каквато е околната среда, може да се превърне в отличителен белег за бизнеса пред потребителите.
- *Корпоративна отговорност пред обществото:* Многонационалните корпорации, възнамеряващи да запазят *правото си да работят* в страни като България, биха могли да търсят възможности за демонстриране на приноса си за общественото благосъстояние. Опазването на природата е една ефективна форма.

Спонсориране на мероприятия: Основният модел за корпоративно спонсорство на мероприятия включва следните компоненти:

- Събитие, привличащо медиите и представляващо интерес за българските граждани, като алтернативни спортове с международно участие в защитените територии;
- Споразумения с корпоративните спонсори за принос към ФЗТ в замяна на привилегировано място на спонсорите в рекламата на събитието и отразяване в медиите;
- Добре фокусирано отразяване на събитието.

Спонсорство по програми: Фондът може да организира изпълнението на специални демонстративни проекти с корпоративен спонсор, като медийна кампания за биологичното разнообразие на България или инфра-структурен проект в една от защитените територии. Корпоративния спонсор може да получи изключителни права да използва програмата за рекламни цели (с инструкции, в случай че това се прави в рамките на защитена територия). В други държави корпорациите са установили, че подобни програми са сред най-ефективните средства за изграждане на корпоративен имидж по социално значими за потребителите въпроси.

Управление на доверителни средства

ФЗТ ще създаде *доверителна сметка*, инвестиционен портфейл, приходите от което ще осигуряват годишните средства за разходи и безвъзмездно финансиране. Задачата на всеки доверителен фонд е да запазва инвестиционния капитал, да изразходва част от инвестиционните приходи и да ре-инвестира останалата част от приходите за бъдещото им увеличаване и преодоляване на инфлацията.

НДЕФ управлява успешно финансови средства чрез оперативни и счетоводни процедури, които се проверяват от независими одитори. Към този момент обаче НДЕФ не е управлявал *доверителни* средства. ФЗТ ще създаде доверителна сметка, която ще се инвестира съобразно с описаните по-долу общи насоки.

ФЗТ ще получава инвестиционни приходи от доверителната сметка в размер на пет процента от средната тригодишна стойност на доверителната сметка.

Първоначалната инвестиция ще включва US\$ 2 милиона, предоставени от Глобалния екологичен фонд (GEF), US\$ 0.2 милиона от Правителството на Швейцария и US\$ 2.2 милиона насрещно финансиране от Правителството на България. Получените допълнителни средства от ФЗТ ще се определят от съответния донор за допълване на доверителната сметка или за ползване като изчерпващи се средства. Крайната цел е капитализиране на доверителна сметка от US\$ 12 милиона.

Инвестиционната стратегия на доверителния фонд следва да минимизира риска и да осигурява *средна* годишна възвращаемост от поне осем процента, необходима да покрива: управление на активите, пет процента годишен приход за ФЗТ, *както и* ефекта от инфлацията върху покупателната способност на доверителния фонд.

Финансови прогнози за доверителната сметка		
	Доверителна с-ка US\$ 4.4 млн.	Доверителна с-ка US\$ 12 млн.
Годишна такса за управление на средствата (до 1% от управляваните средства)	(\$44,000)	(\$120,000)
Годишно за ФЗТ от доверителната сметка (5% от средната 3-годишна стойност на доверителната сметка)	(\$220,000)	(\$600,000)
Годишна инвестиционна възвращаемост от доверителната сметка (8-9% от стойността на доверителната сметка*)	\$352,000 – \$396,000	\$960,000 – \$1.08 Million
Нетни ре-инвестиции в доверителната сметка (2-3% от стойността на доверителната сметка)	\$88,000 – \$132,000	\$240,000 – \$360,000

* Среден дългосрочен показател за балансиран портфейл на Американския стоков и капиталов пазар, според Vanguard Group (www.vanguard.com). Възвращаемостта на Европейските инвестиции е исторически по-ниска.

Инвестиционния портфейл трябва да включва комбинация от инвестиции в акции и инструменти с фиксирана доходност (държавни облигации, корпоративни облигации и банкови депозити). Разпределението на активите за вътрешни (български) инвестиции не трябва да надвишава петдесет (50%) процента и трябва да се инвестира изцяло в инструменти с фиксирана доходност. Активите, инвестирани извън България следва да

се инвестират в следните съотношения: поне двадесет и пет процента в инструменти с фиксирана доходност на традиционните пазари; остатъкът в акции на традиционните пазари.

Инвестиционна стратегия	
Категория активи	Процент
Вътрешни инвестиции (в България) Фиксирана доходност	< 50.1% от общия портфейл = 100% от вътрешните инвестиции
Международни инвестиции (традиционни пазари) Инвестиции Фиксирана доходност Акции	> 49.9% от общия портфейл > 24.9% от външните инвестиции < 75.1 % от външните инвестиции

Управител(и) на средствата ще бъде избран на базата на *обща* цена на услугите (не повече от 1% от стойността на управляваните средства), предишен опит (средно годишна възвращаемост и променливост на доходността) и отчетност. НДЕФ ще проведе конкурс за избор на управител(и) на средствата. От управителя ще се изисква да работи в рамките на сключен договор или юридически документ, гарантиращ, че инвестиционната стратегия няма да се променя без съгласуване със и писмено съгласие от НДЕФ. Писменото съгласие се дава на основата на решение на Управителния съвет на НДЕФ. За целите на този доверителен фонд, задачите и насоките за международни инвестиции, посочени тук, *могат* да бъдат постигнати чрез инвестиции в публично тургувани взаимни фондове, управлявани от съответния финансово-регулаторен орган(и) в страните с традиционни пазари, в които те работят.

Изпълнителният директор на НДЕФ ще получава месечни или тримесечни доклади за състоянието на доверителните средства от управителя (-лите) на средствата. Представителят на Министерство на финансите в Управителния съвет на НДЕФ, ако е необходимо, с помощта на външен финансов консултант ще правят преглед и на свиканите за целта заседания ще представят на Управителния съвет периодичните доклади на управителя (-лите) на средствата. В случай че Управителния съвет установи неподходящо изпълнение или несъответствие с инвестиционните насоки, той може да смени управителя (-лите) на средствата.

Счетоводните отчети за инвестициите и доходността на доверителните средства ще бъдат включени в Годишния отчет на Фонда.

Всички доверителни фондове са изправени пред два вида финансови рискове - краткосрочна променлива доходност и дългосрочно инфлационно намаление на стойността.

- Променливостта се измерва като стандартно отклонение в стойността на портфейла, като историческия праг за един балансиран инвестиционен портфейл в САЩ е около 10%. Променливостта се управлява по три начина: а) доверителния портфейл да се балансира между акции и инвестиции с фиксирана доходност, с различно разпределение между двата вида; б) годишното отчисление за ФЗТ да бъде като процент от средствата в доверителния фонд, а не като фиксирана стойност, което позволява при продължителни ниски инвестиционни приходи да се отчисляват по-малки стойности, а оттам и

максимално запазване на основния капитал; и в) процентното отчисление да става на основата на средната тригодишна стойност на портфейла, с което да се тушира ефекта от краткосрочните промени в годишните отчисления за ФЗТ.

- Инфлацията да се преодолява чрез реинвестиране на част от инвестиционните приходи. Предвижданията за реинвестиции са за два до три процента от стойността на доверителния фонд годишно, което е под средните дългосрочни параметри на инфлация за икономиките на САЩ и Западна Европа. Ако приемем, че средната дългосрочна инфлация за страните, в които се инвестират доверителните средства е пет процента годишно, покупателната способност на отчисленията за ФЗТ ще се намали наполовина в течение на 23 до 35 години (при реинвестиране съответно на два и три процента). За преодоляване на този ефект ще е необходимо доверителния фонд периодично да се допълва с нови грантове.

ПРИЛОЖЕНИЕ А: ЛОГИЧЕСКА РАМКА НА ФОНД ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ		
Описание на проекта	Индикатори	Средства за проверка
<p><i>Мисия</i> Да подпомага опазването на ландшафта, естествените местообитания и биологичното разнообразие в защитените територии на България, в съответствие с <i>Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие</i> чрез устойчиво финансиране, допълващо регулярните разходи на правителството и съфинансирането от донорски проекти за защитените територии.</p>		
<p>Област 1: Опазване на биологичното разнообразие Цел: Да опазва, поддържа и възстановява ландшафта, природните местообитания и местните видове в страната.</p>		
<p>Задача 1.1</p> <p>Възстановява и поддържа на съответно екологично ниво природните местообитания и видовете популации, представителни за биологичното разнообразие на България.</p>	<p>Състояние на природните местообитания Състояние на приоритетните за опазване видове Състояние на ландшафта Състояние на въздействието на управлението на защ. територии Състояние на заплахите за биологичното разнообразие</p>	<p>Годишен доклад за мониторинг и оценка</p>
<p>Задача 1.2</p> <p>Да подпомага правителството в подобряване на мониторинга на структурата и функциите на екосистемите в защитените територии, на състоянието на видовете популации и на въздействието от управлението на защитените територии.</p>	<p>Наличие и изпълнение на контролирана научна програма за мониторинг.</p> <p>Базови проучвания.</p>	<p>Годишен доклад за мониторинг и оценка (Изготвя се в рамките на тази задача)</p>
<p>Област 2: Инфраструктура и оборудване за защитените територии Цел: Да осигури достъп и съоръжения в защитените територии, гарантиращи нормалното им функциониране и управление.</p>		
<p>Задача 2.1</p> <p>Да осигури инфраструктура и оборудване за дейностите по управление на защитените територии - противопожарен контрол, патрули, мониторинг и спасителни операции.</p>	<p>Време за реагиране при аварийни ситуации Процент на защитените територии с редовен мониторинг Състояние на пътища, заслони и оборудване за дейностите по управление</p>	<p>Годишен доклад за мониторинг и оценка</p>

<p>Задача 2.2</p> <p>Да предостави на посетителите подходяща инфраструктура за туризъм при минимална вреда за околната среда</p>	<p>Брой и вид на посетителите</p> <p>Дължина, качество и процент на използване на парапетите</p> <p>Брой, капацитет, качество и процент на използване на заслоните</p> <p>Брой и процент на използване на информационните центрове и павилионите</p> <p>Удовлетвореност на посетителите (периодични проучвания)</p> <p>Потенциален посетителски ефект върху биологичното разнообразие, местообитанията и ландшафта (виж Област 1)</p>	<p>Годишен доклад за мониторинг и оценка</p>
<p>Област 3: Разработване на План за управление на защитени територии Цел: Изграждане на капацитета на Правителството за изработване на съвременни планове за управление</p>		
<p>Задача 3.1</p> <p>Да осигури обучение и техническа помощ на Правителството при изготвянето на съвременни планове за управление на защитените територии.</p>	<p>Брой обучени кадри в защитените територии за разработване на планове за управление</p> <p>Финансиране на специални консултанти за техническа помощ при изготвяне на плановете за управление</p>	<p>Годишен доклад на Фонда</p>
<p>Област 4: Устойчиво икономическо използване на защитените територии Цел: Подпомагане на бизнеса в разработването на еколого-съобразни предприемачески дейности в защитените територии (еко-туризъм, не-дървесни природни ресурси и др.)</p>		
<p>Задача 4.1</p> <p>Подпомагане на частния бизнес и негови сдружения, свързани със защитените територии на базата на устойчиво използване на природните ресурси.</p>	<p>Брой подпомогнати предприемачи</p> <p>Брой и разнообразие на предприятията, прилагащи устойчиво използване на природните ресурси</p> <p>Заегост и деклариран доход от инициативи, свързани със защитените територии</p>	<p>Годишен доклад на Фонда</p> <p>Статистически доклади (държавни, общински, на бизнес асоциациите)</p>

Област 5: Връзки с обществеността и обучение		
Цел: Повишаване знанията на обществеността за опазването на биологичното разнообразие и системата от защитени територии		
<p>Задача 5.1</p> <p>Осигуряване на образователни материали за опазване на биологичното разнообразие в България</p>	<p>Разнообразие на използваните медии</p> <p>Брой образователни продукти</p> <p>Брой хора ползващи образователни продукти</p>	<p>Годишен доклад</p>
<p>Задача 5.2</p> <p>Осигуряване на информация и интерпретация за посетителите на защитените територии</p>	<p>Брой и разнообразие на наличните информационни източници</p> <p>Брой посетители, ползвали информацията и интерпретациите</p> <p>Удовлетвореност на посетителите (периодични проучвания)</p>	<p>Годишен доклад</p> <p>Годишен доклад за мониторинг и оценка</p>

**ПРИЛОЖЕНИЕ Б:
ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ**

УКАЗАНИЯ

1. Целта на този формуляр е не само да осигури на ФЗТ необходимата информация за правилна оценка на предложението, но и да помогне на кандидатите да обмислят и систематизират компонентите на проекта.
 2. Не превишавайте препоръчания за всеки от разделите обем.
 3. Предложението подлежи на разглеждане само при попълнена информация по всички раздели.
 4. Прикрепете всички необходими приложения в края на документа.
 5. Прегледайте предложението си по приложения списък от “Критерии за подбор на проекти” на ФЗТ, за да установите дали то отговаря на условията за финансиране.
-

ФОРМУЛЯР ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Документите за кандидатстване следва да включват следните раздели:

1. Информация за кандидата

- Име, адрес, правен статут на организацията
- Основни бизнес дейности (за фирми), цели (за организации с идеална цел), функции (за бюджетни организации)
- Основни екологични проблеми пред организацията
- Име и длъжност на ръководителя на организацията
- Упълномощено лице за управление на проекта – име и длъжност

2. Наименование на проекта и описание на обекта – максимум 1 страница

- Наименование на проекта
- Местонахождение – карти на обекта, поне една основна карта за общото местоположение и поне една подробна карта със съответните граници на природните ресурси, които ще се управляват, използват и др.
- Демографски данни за близките населени места
- Преобладаващи икономически и социални характеристики на района на проекта

3. Цел на проекта – максимум 1 страница

- Предложението следва ясно да посочва целта (целите) на проекта.
- Целите трябва да са конкретни, измерими, реалистични и постижими в рамките на продължителността на проекта.
- Всяка от целите следва да постига измерим резултат.

4. Описание на проекта – максимум 3 страници

- Резюме на проекта – Посочете кратко и ясно конкретния проблем, който проекта трябва да реши,
- Опишете областите на въздействие, определете основните причини, ефекта им върху защитената територия, както и последствията, в случай че проблемите не

бъдат решени. Проблемът следва да бъде решим в рамките на времетраенето на проекта и на ресурсите на изпълнителите,

- Опишете мерките за решаване на проблема, предприемани в миналото и резултатите от тях;
- В отделна таблица, с посочения по-долу формат, посочете исканата сума и конкретно посочете как тя ще бъде използвана за целите на проекта и за постигане на резултата за защитената територия:

Цел на проекта	Резултати **	Дейности	Бюджет

**Резултати, които следва да се постигнат (Примери: хектари опазени обитания, полза за брой видове, брой косвени ползватели на ползи, брой преки ползватели на ползи и др.) Резултатите трябва да показват ясна връзка с индикаторите от логическата рамка на ФЗТ.

5. Методология

- Опишете кратко и ясно предложените дейности/стратегии за постигане на желаните резултати (кратко опишете подхода или техниките, които ще се използват и посочете ясно причината за избора на този метод или техника/технология). Посочете съществуващите алтернативи. Обяснете как ще се управлява проекта.

6. График за изпълнението

- Като използвате приложения формат, посочете дейностите, които ще се осъществяват по проекта и необходимото време за тяхното изпълнение. Времето се изразява в месеци, като се посочва началото на дейностите, свързани с проекта.

Дейности	Отговорник	Времеви разчет в месеци																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	...	

7. Квалификация и опит на основния персонал

- Посочете управителния орган, който ще отговаря за цялостния надзор на проекта, т.е. борд, управителен съвет.
- Посочете кой ще отговаря за ежедневното управление и изпълнение.
- Посочете основните роли и необходимата квалификация на основните лица, които ще бъдат наети за сметка на проекта (ръководител на проекта, финансист, технически експерт);
- Приложете подробните технически задания за консултантите, които ще бъдат наети.

8. Финансов план и бюджет на проекта;

- Количествени сметки, ако има и/или,
- Списък на стоките и услугите, необходими за успешното изпълнение на проекта, в т.ч. следните разходни категории – персонал, квартирни разходи, пътни разходи, комуникации, оборудване, подизпълнители, административна помощ, непредвидени, разходи по проекта и невключени в горните категории.

Всички цени следва да са в BGL, на базата на текущите пазарни цени или на оферти на доставчици или изпълнители.

Използвайте приложената форма при изготвяне на бюджета:

Позиция	Искано от ФЗТ	Принос на кандидата	Принос от други източници	Общо
1				
2				
3				
Междинна сума				
Всичко				

Кандидатът трябва да посочи базата за прогнозната стойност на всяка от основните позиции в бюджета – а) единична цена и, б) количество. Приложете копие от офертите/прогнозите по компоненти, платежни искания.

9. Съвместно финансиране;

- Посочете други организации, от които е търсено финансиране по този проект,
- Исканата сума и одобрената сума,
- Икономическа обосновка на проекта, ако е приложима

10. Оценка за устойчивост на проекта – максимум 3 страници

10.1 Финансова устойчивост

ФЗТ се стреми да финансира проекти, от които се очаква да постигнат резултати в защитените територии и които в дългосрочен план са технически и финансово устойчиви.

- Обяснете как ще се финансират дейностите по проекта или свързаните последващи дейности след приключване на финансирането от ФЗТ;
- Ако характера на проекта е такъв, че дейностите приключват с приключване на финансирането от ФЗТ, опишете как ще бъдат запазени резултатите от проекта.

10.2 Институционална устойчивост

- Опишете доколко организационните структури осигуряват продължителното съществуване на проекта, след неговото приключване.
- Очаква ли се на местно ниво “интелектуална собственост” върху резултатите от проекта?

10.3 Устойчивост на политическо ниво

- Опишете структурното въздействие на проекта – ще доведе ли до подобрени методи, управление, нови политики и др.?

11. Оценка на значимостта на проекта

Кандидатът трябва да представи природозащитните мерки по проекта, определени по отношение на биологично разнообразие екологична значимост на района, както и по-широките екологични въздействия вследствие от предложената намеса, а също така и постигнатият социален ефект.

- Да запази и/или възстанови естествените обитания и разнообразието на видове – до каква степен проекта ще запази или възстанови видовете и разнообразието в защитената територия? (т.е. промяна в ограничителните фактори за основните видове, промяна в броя и/или разпределението на основните или индикаторните видове, спиране/ограничаване на деградацията на конкретно обитание и др.)
- Ползи за функциите на природните процеси – До каква степен проекта ще запази и/или възстанови функциите на природните процеси в защитената територия..
- Социални ползи – Опишете значимостта на проекта от гледна точка на региона; съответствие на проекта с потребностите на региона, областта и/или общината (общините)? (Посочете потенциалното увеличение на приходите, откриване на работни места и нови бизнес дейности, подобрена природна среда и др.)
- Опишете въздействията на проекта в по-широк географски мащаб.

12. Други проекти в района на изпълнение на проекта

- Посочете всички проекти, изпълнявани в района, имащи връзка с предложения проект или проектите, които биха могли да имат влияние върху изпълнението и резултатите на проекта. Посочете проектите, които са в процес на изпълнение и тези, изпълнени в миналото.
- Опишете кратко връзката или въздействието им върху предложените дейности.
- Посочете какъв ще бъде приноса на проекта към резултатите от предишни проекти или дейности.

13. Списък на партньорите

- Посочете организациите/агенциите (НПО, обществени, частни и донорски) и/или отделни личности, с които кандидатът предлага да си сътрудничи. Посочете мотивите за ролята на всеки от партньорите.

14. Допълнителни документи

- Оценка за въздействие върху околната среда, когато се изисква,
- Валидно удостоверение за съдебна регистрация (ако е приложимо),
- Декларация за достоверност на информацията,
- Предложения, внесени от организации, различни от Дирекциите на паркове, осъществяващи дейности в защитените територии, или дейности, които могат да имат пряко въздействие върху защитените територии, следва да са придружени от писмено съгласие от съответната Дирекция на парка или от властите, отговарящи за защитената територия.

15. Оценка на проекта (включително План за мониторинг и оценка)

Мониторинга и оценката са основните механизми за проверка дали един проект отговаря на поставените цели и задачи. Всяко предложение трябва да включва План за мониторинг и оценка (План МиО), където:

- Посочва ясно индикаторите за оценка на изпълнението на проекта – какви параметри ще се използват за отчитане на успеха и как ще се измерва (хектари

от защитената територия, които ще се опазват; брой видове; брой косвени ползватели; брой дървета за засаждане; брой преки ползватели);

- Определя периодичността на провеждане на мониторинга и от кого ще се провежда;
- Определя периодичността на оценките и от кого ще се извършва;
- Описва евентуално необходимото обучение;
- Посочва аудиторията за оценките;
- Посочва как ще се използва обратно получената информация при вземането на управленски решения;
- Посочва ясно органите, вземащи решения за предприемане на мерки срещу негативните тенденции;
- Определя разходите и източниците за финансиране на различните дейности по мониторинг в рамките на общия бюджет на проекта.

Използвайте приложената форма за да посочите начините на измерване на резултатите:

Резултат	Индикатор за успеха	Метод за измерване

16. Екологична оценка

В този раздел се определят въздействията от дейностите по предложения проект върху естествената околна среда. Оценката включва въздействията на проекта върху абиотичните и биотичните елементи на естествената околна среда. При тази оценка следва да се направи справка с Глава 6, приложение 1 и приложение 2 от Закона за опазване на околната среда, за да се определи дали се изисква официална Оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС). Ако такава се изисква, следва да се представи пълна ОВОС. Изискванията, посочени в Закона за опазване на околната среда са хармонизирани с основните изисквания на международните донори за ОВОС. Изпълнителното бюро има задължение да гарантира изискванията на бъдещите донори на ФЗТ за ОВОС да са в съответствие със Закона за опазване на околната среда.

Следния въпросник за екологична оценка има за цел:

- Да помогне на кандидатите да разберат ефекта от предложените дейности;
- Да помогне на НДЕФ/ФЗТ да определят необходимата за вземане на решения по предложенията екологична информация, и,
- Да определят дали по Закона за опазване на околната среда и/или специални изисквания на донорите се изисква официална екологична оценка на предложенията.

Тази предварителна оценка за въздействието на проекта не изключва изискваната по Закона за опазване на околната среда и други нормативни актове ОВОС. Кандидата е задължен да спазва официалните нормативни изисквания.

По всяко предложение за проект трябва да има становище на съответните власти (РИОСВ, МОСВ – дирекции, паркови администрации и т.н.) за съответствие със законоустановените норми за опазване на околната среда.

В Раздел I (Области на въздействие) на въпросника дайте информация за района на проекта.

- Въздейства ли проекта в рамките или в близост до защитени територии?
- Каква категория защитена територия е под въздействие на проекта?
- Въздейства ли проекта върху съседни райони/общини?

Продължителността на въздействие следва да се оцени, както следва:

- *Краткосрочни въздействия* са тези, които се проявяват само в началото на проекта (т.е. временен трафик на превозни средства в периода на строителни работи);
- *Дългосрочни въздействия* са тези, които имат по-голяма продължителност (т.е. разчистване на растителност, по-голямо човешко присъствие в територията) и,
- *Постоянни въздействия* - въздействия, причиняващи необратими промени в околната среда (като трайни постройки, отклоняване на водни течения).

Оценявани поотделно, кумулативните и синергични въздействия могат да бъдат минимални, но в комбинация и *чести във времето*, могат да се окажат значими. Трябва да се положат усилия за идентифициране на кумулативните и синергични въздействия.

Въпросник за екологична оценка

Засегнати области /Компоненти на околната среда	Екологично въздействие		Оценка на въздействието		Продължителност на въздействието			Описание на въздействието	Мерки за смекчаване или алтернативи
	ДА	НЕ	Положи телна	Отрица телна	Краткос рочно	Дългоср очно	Постоянно въздействие		
I. ЗАСЕГНАТИ ОБЛАСТИ									
1. Природни резервати със строг режим									
2. Национални паркове									
3. Природни паркове									
4. Природни паметници									
5. Поддържани резервати									
6. Защитена местност									
7. Райони, в непосредствена близост със защитени територии									
II. КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА									
A. Биологична околна среда									
1. Флора									
1.1. Растителност									
1.2. Преобладаващи видове									
1.3. Редки, застрашени, ендемични видове									

2. Фауна									
2.1. Обитания и фауна									
2.2. Преобладаващи видове									
2.3. Редки, застрашени, ендемични видове									
В. Физическа околна среда									
1. Хидрология									
1.1. Повърхностни води									
1.2. Подземни води									
2. Качество на въздуха									
3. Почви									
3.1. Загрязяване (химикали, петролни продукти и др.)									
3.2. Ерозия									
С. Отпадъци									
1. Твърди отпадъци									
2. Течни отпадъци									
Д. Шум и лъчения									
Е. Исторически, културни и									

археологични въздействия									
Г. Други									
1. Естетически качества на ландшафта									
2. Други									